

EDUSKUNNAN VASTAUS 298/2006 vp

Hallituksen esitys puolustusvoimalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä puolustusvoimalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 264/2006 vp).

Valiokuntakäsittely

Puolustusvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (PuVM 2/2006 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

puolustusvoimista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään puolustusvoimien tehtävistä, toimivallasta, organisaatiosta, hallinnosta, sotilaskäskyasioiden päätöksentekojärjestelmästä ja henkilöstöstä.

2 §

Puolustusvoimien tehtävät

Puolustusvoimien tehtävänä on:

1) Suomen sotilaallinen puolustaminen, johon kuuluu:

a) maa-alueen, vesialueen ja ilmatilan valvominen sekä alueellisen koskemattomuuden turvaaminen;

b) kansan elinmahdollisuuksien, perusoi-
keuksien ja valtiojohdon toimintavapauden tur-
vaaminen ja laillisen yhteiskuntajärjestyksen
puolustaminen;

c) sotilaskoulutuksen antaminen ja vapaaeh-
toisen maanpuolustuskoulutuksen ohjaaminen
sekä maanpuolustustahdon edistäminen;

2) muiden viranomaisten tukeminen, johon
kuuluu:

a) virka-apu yleisen järjestyksen ja turvalli-
suuden ylläpitämiseksi, terrorismirikosten estä-
miseksi ja keskeyttämiseksi sekä muuksi yhteis-
kunnan turvaamiseksi;

b) pelastustoimintaan osallistuminen anta-
malla käytettäväksi pelastustoimintaan tarvitta-
vaa kalustoa, henkilöstöä ja asiantuntijapalvelu-
ja;

c) osallistuminen avun antamiseen toiselle
valtiolle terrori-iskun, luonnononnettomuuden,
suuronnettomuuden tai muun vastaavan tapahtu-
man johdosta; sekä

3) osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan.

Puolustusvoimien muista tehtävistä säädetään erikseen.

2 luku

Toimivalta

Suomen sotilaallinen puolustaminen

3 §

Aluevalvonta

Puolustusvoimat valvoo Suomen maa- ja vesialuetta sekä ilmatilaa ja turvaa alueellista koskemattomuutta siten kuin aluevalvontalaissa (755/2000) säädetään.

4 §

Kansan elinmahdollisuuksien ja valtiojohdon toimintavapauden turvaaminen sekä laillisen yhteiskuntajärjestyksen puolustaminen

Puolustusvoimat turvaa Suomen aluetta, kansan elinmahdollisuuksia ja valtiojohdon toimintavapautta sekä puolustaa laillista yhteiskuntajärjestystä tarvittaessa sotilaallisin voimakeinoin aseellisen hyökkäyksen tai sitä vastaavan ulkoisen uhan kohdistuessa Suomeen. Sotilaallisten voimakeinojen tulee olla sopusoinnussa Suomea sitovien kansainvälisten velvoitteiden kanssa. Sotilaallisilla voimakeinoilla tarkoitetaan sotilaan henkilökohtaisen aseensa ja sitä voimakkaampaa asevoiman käyttöä.

5 §

Sotilaskoulutus

Puolustusvoimat antaa sotilaskoulutusta siten kuin asevelvollisuuslaissa (452/1950) ja vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa (/) säädetään. Maanpuolustuskorkeakoulussa annettavasta sotilaskoulutuksesta säädetään erikseen.

6 §

Vapaaehtoinen maanpuolustus

Puolustusvoimat ohjaa, tukee ja valvoo vapaaehtoista maanpuolustusta siten kuin vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa säädetään.

7 §

Sotilaskurinpito

Puolustusvoimat voi käyttää kurinpitovaltaa siten kuin sotilaskurinpitolaissa (331/1983) säädetään.

8 §

Poliisitehtävät

Puolustusvoimat huolehtii poliisitehtävistä siten kuin poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa annetussa laissa (1251/1995) säädetään.

9 §

Terveydenhuolto

Puolustusvoimat järjestää terveydenhuoltovastuullaan olevien henkilöiden terveydenhuollon siten kuin terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987) säädetään.

Muiden viranomaisten tukeminen

10 §

Virka-apu poliisille ja rajavartiolaitokselle

Puolustusvoimat antaa virka-apua poliisille yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä terrorismirikosten estämiseksi ja keskeyttämiseksi siten kuin puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetussa laissa (781/1980) säädetään. Sen mukaan kuin puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetussa laissa säädetään, puolustusvoimilla on oikeus

poliisin johdolla käyttää sotilaallisia voimakeinoja puolustusvoimien avustaessa poliisia terrorismirikoksen estämisessä tai keskeyttämisessä.

Puolustusvoimat antaa virka-apua rajavartiolaitokselle siten kuin rajavartiolaitaissa (578/2005) säädetään.

11 §

Virka-apu yhteiskunnan turvaamiseksi

Puolustusvoimat voi antaa virka-apua yhteiskunnan turvaamiseksi siten kuin maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta annetussa laissa (378/1974), aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/1979) tai muussa laissa säädetään.

12 §

Apu toiselle valtiolle

Puolustusvoimat voi osallistua toista Suomen viranomaista tukeakseen pelastus- ja muun vastaavan avun antamiseen toiselle valtiolle terrorismi-, luonnononnettomuuden, suuronnettomuuden tai niihin rinnastettavan tapahtuman johdosta. Puolustusvoimat voi osallistua avun antamiseen kalustolla, materiaalilla tai asiantuntija-avulla. Avun antamisessa ei saa käyttää voimakeinoja.

Puolustusvoimien osallistumisesta 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan päättää puolustusministeriö toimivaltaisen ministeriön pyynnöstä ja ulkoasiainministeriötä kuultuaan.

Jos kysymyksessä on laajakantoinen ja periaatteellisesti tärkeä hanke tai asian merkitys sitä muusta syystä vaatii, päätöksen puolustusvoimien osallistumisesta 1 momentissa tarkoitettuun toimintaan tekee valtioneuvoston yleisistunto. Jos avun antaminen on ulkopoliittisesti merkittävää, avun antamisesta päättää tasavallan presidentti.

Puolustusvoimia ei saa määrätä 1 momentissa tarkoitettuihin toimiin ilman 2 tai 3 momentissa säädettyä päätöksentekomenettelyä, ellei

puolustusvoimien ylipäällikön toimivallasta muuta johdu.

Osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan

13 §

Sotilaallinen kriisinhallinta

Puolustusvoimat osallistuu kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan siten kuin sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) säädetään.

Kiinteistöjen käyttäminen ja kiinteistöjä koskevat rajoitukset

14 §

Kiinteistöjen tilapäinen käyttöoikeus

Puolustusvoimilla on oikeus tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä, jos se on sotilaallisen harjoitustoiminnan tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä. Puolustusvoimat ei kuitenkaan saa aiheuttaa tarpeetonta haittaa tai vahinkoa omaisuudelle.

Puolustusvoimilla ei kuitenkaan ole oikeutta käyttää asuinrakennuksia, niihin liittyviä piha- ja puutarha-alueita, korjaamattomia viljelysmaita eikä maa- ja metsätaloudellisia koekenttiä.

Puolustusvoimien 1 momentissa tarkoitettua kiinteistön käyttämisestä päättää puolustusvoimien alue- tai paikallishallintoviranomainen tai harjoituksen johtaja.

Kiinteistön käyttämisestä aiheutuneesta vahingosta suoritetaan kiinteistön omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus. Korvauspäätökseen samoin kuin kiinteistön käyttöä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Korvaukseen oikeutetulle on valitusmenettelystä huolimatta viivytyksettä suoritettava määrä, josta ei ole erimielisyyttä.

15 §

Liikkumista koskevat kiellot ja rajoitukset

Jos sotilaalliset syyt tai ulkopuolisten suojaaminen vaaroilta välttämättä sitä vaatii, puolustusvoimien alue- tai paikallishallintoviranomainen voi kieltää asiattomilta puolustusvoimien käytössä olevalla alueella tai kohteessa liikkumisen tai rajoittaa sitä. Kiellon rikkomisesta tuomittavista rangaistuksista säädetään rikoslaissa (39/1889).

Harjoituksen johtaja voi määrätä 1 momentissa tarkoitetun kiellon tai rajoituksen puolustusvoimien käytössä tilapäisesti harjoituksen järjestämistä varten olevalla alueella tai kohteessa, jota käytetään materiaalin säilytykseen, joukkojen ryhmitykseen tai jolla tapahtuva toiminta voi aiheuttaa vaaraa ulkopuolisille.

Oleskelu- tai vierailulupa myönnetään, jos hakijalla on työtehtävistä, asumisesta tai vastaavasta syystä johtuva perusteltu tarve liikkua puolustusvoimien käytössä olevalla alueella. Vierailulupaa ei kuitenkaan myönnetä, jos on perusteltua syytä epäillä hakijan vaarantavan puolustusvoimien toimintaa tai alueella olevien turvallisuutta. Oleskelu- tai vierailuluvan saanut henkilö ei saa puolustusvoimien käytössä olevalla alueella kuvata tai muuten tallentaa maanpuolustuksen kannalta tärkeitä kohteita, kuten johtamispaikkoja, tutka- tai viestiasemia ja asejärjestelmiä. Luvassa voidaan antaa puolustusvoimien toiminnan ja hakijan turvallisuuden kannalta tarpeellisia määräyksiä alueella liikkumisesta, liikkumisajasta ja -paikasta sekä kuvaamisesta tai muusta tallentamisesta.

Lupa voidaan peruuttaa, jos:

- 1) luvan haltija rikkoo lupamääräyksiä;
- 2) luvan haltija on antanut alueella liikkumisen tarkoituksesta harhaanjohtavia tietoja; taikka
- 3) luvan haltija ei enää täytä luvan myöntämisen edellytyksiä.

Oleskelu- ja vierailuluvan myöntää edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu viranomainen. Lupaviranomaisen 3 ja 4 momentissa tarkoitettussa asiassa tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa

säädetään. Luvan peruuttamista koskevaa päätöstä noudatetaan valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen kiellä päätöksen täytäntöönpanoa.

Oleskelu- ja vierailuluvasta säädetään tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista alueista maa-alueet tulee merkitä. Kieltotauluista ja muista tässä tarkoitetuista merkeistä voidaan säätää puolustusministeriön asetuksella.

16 §

Lupa- ja valvonta-asioiden rekisteri

Lupa- ja valvonta-asioiden rekisteri on valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri. Siihen voi sisältyä tietoja, joita on tarpeen käsitellä tässä laissa tarkoitettujen liikkumista koskevien lupien myöntämiseksi sekä kieltöjen ja rajoitusten valvomiseksi.

Rekisteriin saadaan tallettaa puolustusvoimien kohteessa oleskelevan tai sinne pyrkivän henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista täydellinen nimi, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta sekä henkilön matkustusasiakirjan tiedot. Rekisteriin saadaan merkitä löydettyjä vaarallisia esineitä ja aineita koskevia sekä muita vastaavia puolustusvoimien henkilökunnan työturvallisuuteen vaikuttavia tietoja.

Rekisteriin saadaan lisäksi kirjata tieto siitä, onko henkilölle myönnetty kansainvälisistä tietoturvavelvoitteista annetun lain (588/2004) mukainen henkilöturvallisuustodistus sekä tieto siitä, onko henkilöstä tehty turvallisuusselvityksistä annetun lain (177/2002) mukainen turvallisuusselvitys, milloin se on tehty sekä minkä ta-soisesta selvityksestä on kyse.

Rekisteristä voidaan luovuttaa tietoja poliisin tehtävistä puolustusvoimista annetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Henkilöä koskevat tiedot poistetaan rekisteristä viimeistään viiden vuoden kuluttua viimeisen tiedon merkitsemisestä.

17 §

Rekisterinpitäjä

Lupa- ja valvonta-asioiden rekisterinpitäjänä toimii pääesikunta sekä kukin hallintoyksikkö toimialueellaan.

Turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitäminen

18 §

Turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitäminen puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevalla alueella

Turvallisuuden ja järjestyksen toteuttamisesta puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevalla alueella määrää tarkemmin varuskunnan päällikkö tai joukko-osaston komentaja. Vartio- tai päivystystehtävää suorittavan virkamiehen koulutuksesta säädetään puolustusministeriön asetuksella.

19 §

Henkilöllisyyden selvittäminen, henkilön poistaminen ja kiinniotto-oikeus

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on oikeus poistaa henkilö puolustusvoimien pysyvässä käytössä olevalta alueelta ja 15 §:ssä tarkoitettulta alueelta, jos on ilmeistä, ettei poistettavalla ole oikeutta oleskella alueella ja edellä mainittu virkamies on kehottanut häntä poistumaan. Virkamiehellä on oikeus poistaa myös alueella luvallisesti oleva henkilö, jos tämä häiritsee tai vaarantaa toisten tai itsensä turvallisuuden. Lisäksi virkamiehellä on tehtävässään oikeus saada tietää alueella oleskelevan tai liikkuvan henkilön nimi, henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika, kansalaisuus ja passitiedot.

Jokamiehen kiinniotto-oikeudesta säädetään pakkokeinolain (450/1987) 1 luvun 1 §:ssä.

Kiinni otettu muu kuin rikoslain 45 luvun alainen henkilö on viipymättä luovutettava poliisille. Sama koskee rikoslain 45 luvun alaista henkilöä, joka on syylistynyt muuhun kuin sotilas-oikeudenkäyntilain (326/1983) 2 §:ssä tarkoitettuun rikokseen. Jollei kiinni otettua voida luovuttaa poliisille viimeistään kuuden tunnin kuluttua kiinniottamisesta, on hänet päästettävä heti vapaaksi.

20 §

Turvallisuustarkastus

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on henkilöä poistaessaan tai kiinniottaessaan oikeus tarkastaa kiinni otettu ja hänen mukanaan olevat tavarat sen varmistamiseksi, ettei kiinni otetulla ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille. Edellä mainitulla virkamiehellä on oikeus ottaa pois tarkastuksessa tavatut vaaralliset esineet tai aineet. Ne on palautettava tarkastettavalle tämän poistuessa tai vapaaksi päästämisen yhteydessä, jollei siihen ole lain mukaan estettä.

21 §

Turvataarkastus

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on oikeus metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta taikka koulutettua eläintä apuna käyttäen tarkastaa puolustusvoimien toimitiloihin, kulkuneuvoihin tai alueelle saapuva taikka siellä oleva sekä tarvittaessa hänen kulkuneuvonsa ja hänen mukanaan olevat tavarat sen selvittämiseksi, ettei hänellä ole mukanaan esinettä tai ainetta, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa turvallisuudelle ja järjestykselle, jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen tai jonka hallussapito on lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen nojalla kielletty. Turvataarkastus voidaan tehdä myös puolustusvoimien toimitiloista, kulkuneuvoista tai alueelta poistuville henkilöille sekä tarvittaessa heidän kulkuneuvoihinsa ja heidän mukanaan oleviin tavaroihinsa, jos tarkastuksella on tärkeä merkitys

turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiselle ja on perusteltu syy epäillä, että on rikottu puolustusvoimien antamia turvallisuutta koskevia määräyksiä.

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on myös oikeus metallinilmaisinta tai muuta teknistä laitetta taikka koulutettua eläintä apuna käyttäen tarkastaa puolustusvoimien toimitiloja, alueita ja kulkuneuvoja sen selvittämiseksi, ettei niissä ole esinettä tai ainetta, jolla voidaan aiheuttaa vaaraa järjestykselle tai turvallisuudelle, jota voidaan käyttää omaisuuden vahingoittamiseen taikka jonka hallussapito on lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen nojalla kielletty.

Turvataarkastuksen suorittamisesta päättää varuskunnan päällikkö tai joukko-osaston komentaja. Turvataarkastus on järjestettävä niin, ettei siitä aiheutu tarpeetonta haittaa tarkastettavalle henkilölle tai vahinkoa omaisuudelle.

Edellä 1 ja 2 momenteissa tarkoitetuissa tapauksissa löydetty omaisuus saadaan ottaa haltuun. Haltuunotosta on laadittava pöytäkirja. Haltuun otettu omaisuus on palautettava asianomaiselle henkilölle hänen poistuessaan puolustusvoimien toimitiloista, jollei siihen ole lain mukaan estettä.

22 §

Turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseen liittyvät voimakeinot

Jos poistettava, kiinni otettava tai turvallisuustarkastuksen kohteeksi joutunut koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, kiinni ottamisen tai turvallisuustarkastuksen suorittamisen, vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla virkamiehellä on oikeus käyttää sellaisia henkilön poistamiseksi tai kiinni ottamiseksi taikka turvallisuustarkastuksen suorittamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina, kun otetaan huomioon henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet.

Jos henkilö kieltäytyy 21 §:ssä tarkoitettua turvataarkastuksesta, hänet voidaan poistaa tai häneltä voidaan evätä pääsy puolustusvoimien

toimitiloihin, kulkuneuvoon tai alueelle. Henkilön poistamiseksi puolustusvoimien toimitiloista, kulkuneuvosta tai sen hallitsemalta alueelta voidaan tarvittaessa käyttää sellaisia voimakeinoja, joita henkilön käyttäytyminen ja muut olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää puolustettavina.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

23 §

Sotilaan ja sotilasesimiehen voimankäyttö

Vartio- tai päivystystehtävää suorittavalla, rikoslain 45 luvun 27 §:ssä tarkoitetulla sotilaalla on vastarintaa kohdatessaan oikeus käyttää vastarinnan murtamiseksi sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina, kun otetaan huomioon joukon tai vartioitavan kohteen tai alueen turvallisuus, virka- tai palvelustehtävän laatu ja vastarinnan vaarallisuus. Edellä mainituin edellytyksin vartiomiehellä on oikeus voimakeinojen käyttöön myös, kun joku hänen pysähtymiskäskystään huolimatta lähestyy vartioitavaa kohdetta tai aluetta, jonne tuleminen on kielletty.

Taistelussa, merihädässä tai vastaavassa joukolle tai sen toiminnalle erityisen vaarallisessa tilanteessa sotilasesimiehellä on oikeus käyttää käskynalaista vastaan kuuliaisuuden ja järjestyksen palauttamiseksi sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina, jos käskynalainen sotilas esimiehen kiellosta huolimatta pakenee, väkivaltaisesti vastustaa esimestä tai ei noudata esimiehen vaaran torjumiseksi antamaa käskyä vaikka käsky on toistettu. Voimakeinojen puolustettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon käskynalaisen laiminlyönnin tai teon vaarallisuus ja vallitseva tilanne.

Sotavangin paetessa on sillä, jonka tehtävänä on estää pakeneminen, oikeus käyttää vankeuslain (767/2005) 18 luvun 6 §:ssä säädettyjä voimakeinoja.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

3 luku

Puolustusvoimien organisaatio ja hallinto

24 §

Puolustusvoimien johto ja hallintoyksiköt

Puolustusvoimien ylimmästä päällikyydestä säädetään perustuslaissa. Puolustusvoimat on hallinnollisesti puolustusministeriön alainen. Tasavallan presidentti päättää sotilaskäskyasioista ja sotilaallisista nimitysasioista sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Puolustusvoimissa on puolustusvoimain komentaja, pääesikunta, maavoimat, merivoimat ja ilmavoimat, aluehallinnon esikuntia, sotilaslaitoksia, joukko-osastoja ja muita hallintoyksiköitä sekä maakuntajoukkoja ja Maanpuolustuskorkeakoulu.

Puolustusvoimissa on lisäksi puolustusvoimien käytössä olevista alueista ja niillä sijaitsevista hallintoyksiköistä koostuvia varuskuntia.

25 §

Puolustusvoimain komentaja

Puolustusvoimien välitön johto ja valvonta kuuluu puolustusvoimain komentajalle.

Puolustusvoimain komentaja käsittelee ja ratkaisee pääesikunnan päällikön tai tämän määräämän virkamiehen esittelystä ne hallinnolliset asiat, jotka on säädetty hänen toimivaltaansa kuuluviksi. Hän voi yksittäistapauksessa pidättää itselleen päätösvalan hallinnollisessa asiassa, joka on säädetty pääesikunnan käsiteltäväksi, sekä tehtävään määräämistä koskevan asian, joka on säädetty puolustusvoimien muun viranomaisen ratkaistavaksi.

Puolustusvoimain komentaja tekee puolustusministeriölle esitykset sellaisista puolustusvoimien virkaan nimittämistä ja tehtävään määräämistä koskevista asioista, jotka tasavallan presidentti ratkaisee valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta.

Puolustusvoimain komentajan ollessa estynyt pääesikunnan päällikkö toimii hänen sijaisenaan. Puolustusvoimain komentajan tehtävistä

säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

26 §

Pääesikunta

Pääesikunta on valtion keskushallintoon kuuluva viranomainen ja puolustusvoimien johtoesikunta. Pääesikunta johtaa ja valvoo puolustusvoimille säädettyjen tehtävien suorittamista, jollei puolustusvoimain komentajan toimivallasta muuta johdu. Pääesikuntaa johtaa pääesikunnan päällikkö.

Pääesikunta käsittelee ja ratkaisee ne puolustusvoimille kuuluvat asiat, joita ei ole säädetty puolustusvoimien muun viranomaisen käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi. Pääesikunnassa ratkaisee hallinnollisen asian esittelystä pääesikunnan päällikkö, jollei muuta ole säädetty tai määrätty. Pääesikunnassa päätettäviä muita kuin puolustusvoimien kannalta merkittäviä asioita voidaan antaa pääesikunnassa toimivien virkamiesten ratkaistaviksi. Ratkaisuvallan siirron perusteista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkempia määräyksiä voidaan antaa pääesikunnan työjärjestyksellä.

Pääesikunnan tarkemmasta kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

27 §

Puolustushaarat

Maavoimiin kuuluu maavoimien esikunta, sotilasläänejä, aluetoimistoja, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Maavoimia johtaa maavoimien komentaja. Maavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä maavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Maavoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin maavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta maavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka maavoimien komentaja vahvistaa.

Merivoimiin kuuluu merivoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Merivoimia johtaa merivoimien komentaja. Merivoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä merivoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Merivoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin merivoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta merivoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka merivoimien komentaja vahvistaa. Merivoimien esikunta ohjaa ja valvoo sotilasmerenkulkua sekä sitä edistäviä ja turvaavia toimenpiteitä.

Ilmavoimiin kuuluu ilmavoimien esikunta, sotilaslaitoksia ja joukko-osastoja. Ilmavoimia johtaa ilmavoimien komentaja. Ilmavoimien esikunnassa käsiteltävän asian ratkaisee esittelystä ilmavoimien komentaja, jollei asia ole säädetty tai määrätty muun virkamiehen ratkaistavaksi. Ilmavoimien kannalta merkittävät asiat ratkaisee kuitenkin ilmavoimien komentaja. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta ilmavoimien esikunnassa annetaan työjärjestyksessä, jonka ilmavoimien komentaja vahvistaa. Ilmavoimien esikunnan yhteydessä toimii sotilasilmailuviranomaisena sotilasilmailun viranomaisyksikkö ilmailulain (1242/2005) mukaisesti.

Maavoimien esikunta, merivoimien esikunta ja ilmavoimien esikunta ovat toimialaansa koskevilla hallinnollisissa asioissa pääesikunnan alaisia.

28 §

Alue- ja paikallishallinto sekä maakuntajoukot

Maa on jaettu sotilaslääneihin. Operatiivisen sotilasläänin esikunta on maavoimien esikunnan alainen aluehallintoviranomainen. Alueellisen sotilasläänin esikunta ja aluetoimisto ovat operatiivisen sotilasläänin esikunnan alaisia aluehallintoviranomaisia. Maan jakamisesta sotilaslääneihin ja aluetoimistoihin säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Sotilaslaitos, joukko-osasto ja varuskunta ovat puolustusvoimien paikallishallintoviran-

omaisia. Sotilaslaitos, joukko-osasto ja maakuntajoukot ovat pääesikunnan, maavoimien esikunnan, merivoimien esikunnan, ilmavoimien esikunnan tai sotilaslaitoksen alaisia sen mukaan kuin siitä 29 §:n mukaisesti päätetään.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetussa alue- tai paikallishallintoviranomaisessa käsiteltävän hallinnollisen asian ratkaisee esittelystä alue- tai paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö, jollei asiaa ole säädetty tai määrätty muun viranomaisen ratkaistavaksi. Tarkempia määräyksiä asian käsittelystä ja ratkaisemisesta alue- tai paikallisviranomaisessa annetaan työjärjestyksessä, jonka alue- tai paikallishallintoviranomaisen komentaja tai päällikkö vahvistaa.

Maakuntajoukot ovat puolustusvoimien kokoonpanoon kuuluvia alueellisia joukkoja. Maakuntajoukot muodostetaan reserviin kuuluvista vapaaehtoisista asevelvollisista ja muista vapaaehtoisista, jotka ovat antaneet vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetun sitoumuksen puolustusvoimille. Maakuntajoukkoja voidaan käyttää puolustusvoimien virka-aputehtävissä.

29 §

Kokoonpanosta ja johtosuhteista päättäminen

Puolustusministeriö päättää puolustusvoimain komentajan tai pääesikunnan esityksestä:

1) pääesikunnan, puolustushaaraesikunnan ja Maanpuolustuskorkeakoulun sijoituspaikasta sekä aluehallinnon esikunnan, sotilaslaitoksen, joukko-osaston tai muun yksikön perustamisesta, sijoituspaikasta ja lakkauttamisesta; ja

2) muistakin kokoonpanojen tai johtosuhteiden muutoksista, joilla on merkittävää yhteiskunnallista, taloudellista tai henkilöstöön liittyvää vaikutusta.

Puolustusvoimain komentajalla on oikeus muilta osin päättää yksityiskohtaisista kokoonpanoista ja johtosuhteista. Puolustusministeriö tulee pitää tietoisena näitä asioita koskevasta valmistelusta. Toimivallan jaosta puolustusministeriön ja puolustusvoimain komentajan välillä voidaan säätää tarkemmin puolustusministeriön asetuksella.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun kokoonpanon lisäksi valmiuden kohottamista varten perustettavasta kokoonpanosta ja johtosuhteista päätetään jäljempänä tässä laissa tarkoitettuna sotilaskäskyasiana.

30 §

Puolustusvoimien sisäinen järjestys ja sotilaskäskyasiat

Puolustusvoimien sisäinen järjestys on sotilaallinen. Sotilasvirassa palveleva virkamies esittelee puolustusvoimain komentajan tai muun sotilasesimiehen ratkaistavaksi osoitetun sotilaskäskyasian ja varmentaa sotilasesimiehen siitä tekemän päätöksen.

31 §

Tasavallan presidentin ratkaisovalta sotilaskäskyasioissa

Tasavallan presidentti päättää valtakunnan sotilaallisen puolustuksen keskeisistä perusteista, sotilaallisen puolustusvalmiuden merkittävästä muutoksista, sotilaallisen puolustuksen toteuttamisen periaatteista sekä muista puolustusvoimien sotilaallista toimintaa ja sotilaallista järjestystä koskevista laajakantoisista tai periaatteellisesti merkittävistä sotilaskäskyasioista.

Presidentti päättää sotilaskäskyasiana myös sotilasarvossa ylentämisestä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Presidentti voi ottaa päätettäväkseen puolustusvoimain komentajan tai muun sotilasesimiehen ratkaistavaksi osoitetun sotilaskäskyasian. Puolustusvoimain komentajan tulee antaa tietoja presidentille ja puolustusministerille sotilasesimiesten toimivaltaan kuuluvista merkittävästä sotilaskäskyasioista.

32 §

Päätöksentekomenettely sotilaskäskyasioissa

Tasavallan presidentti ratkaisee 31 §:n 1 momentissa tarkoitetut sotilaallisen puolustuksen keskeisiin perusteisiin kuuluvat sotilaskäskyasiat puolustusministerin esittelystä siltä osin kuin ne liittyvät puolustusministeriön strategiaan suunnitteluun. Päätökset varmentaa puolustusministeri. Pääministerillä ja puolustusvoimain komentajalla on tuolloin oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

Presidentti ratkaisee muut sotilaskäskyasiat puolustusvoimain komentajan esittelystä. Päätökset varmentaa puolustusvoimain komentaja. Sotilaskäskyasiaa presidentille esiteltäessä puolustusministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta. Kun puolustusvoimain komentaja esittelee 31 §:n 1 momentissa tarkoitettua sotilaskäskyasiaa puolustusministerin tulee kuitenkin olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta. Lisäksi pääministeri voi olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

Presidentti voi omasta aloitteestaan tai puolustusministerin esityksestä siirtää sotilaskäskyasian presidentin valtioneuvostossa ratkaistavaksi. Tällöin presidentti päättää asiasta puolustusministerin esittelystä ilman valtioneuvoston ratkaisuehdotusta. Sotilaskäskyasiaa presidentille valtioneuvostossa esiteltäessä puolustusvoimain komentajalla on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

33 §

Puolustusvoimain komentajan ja muiden sotilasesimiesten päätöksenteko sotilaskäskyasioissa

Puolustusvoimain komentaja ratkaisee muut kuin tasavallan presidentin päätettävät sotilaskäskyasiat, jollei niitä ole säädetty tai määrätty muun sotilasesimiehen päätettäväksi. Sotilasesimies voi ottaa päätettäväkseen alaisensa ratkaistavaksi osoitetun sotilaskäskyasian.

Puolustusvoimain komentajan ja alempien sotilasesimiesten välisestä toimivallan jaosta soti-

laskäskyasioissa säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

34 §

Valtion edun valvominen puolustusvoimissa

Valtion edun valvomisesta puolustusvoimia koskevassa asiassa säädetään valtioneuvoston asetuksella.

35 §

Puolustusvoimien tunnuskuva

Puolustusvoimien tunnuskuvasta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Puolustusvoimain komentaja voi antaa puolustusvoimien ulkopuoliselle luvan tunnuskuvan käyttöön. Tunnuskuvan käyttö ilman lupaa on kielletty.

4 luku

Puolustusvoimien henkilöstö

36 §

Henkilöstö

Puolustusvoimissa on sotilasviroissa ja siviiliviroissa palvelevaa henkilöstöä. Lisäksi puolustusvoimissa voi olla määräaikaisessa virkasuhteessa sekä työsuhteessa olevaa henkilöstöä. Ammattisotilaalla tässä laissa tarkoitetaan sotilasvirassa palvelevaa sekä sitä, joka on nimitetty puolustusvoimissa määräaikaiseen virkasuhteeseen määrättyinä sotilastehtävään.

Puolustusvoimien viroista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

37 §

Puolustusvoimien virkojen kelpoisuusvaatimukset

Sen lisäksi, mitä yleisestä kelpoisuudesta valtion virkaan muualla laissa säädetään, puolus-

tusvoimien virkaan nimitettävältä vaaditaan tehtävien edellyttämää luotettavuutta.

Puolustusvoimien sotilasvirkaan nimitettävältä vaaditaan myös, että hän on suorittanut Suomen puolustusvoimissa tai rajavartiolaitoksessa joko asevelvollisuuden aseellisessa palveluksessa tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen ja että hän on terveydeltään ja fyysiseltä kunnoltaan virkaan sopiva.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä puolustusvoimien virkamiesten erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, kuten koulutuksesta, kokemuksesta sekä esimiestehtävässä edellytettävästä johtamistaidosta.

38 §

Virkaan nimittäminen ja tehtävään määrääminen

Tasavallan presidentti nimittää virkaan ja määrää tehtävään puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, puolustusvoimien pääinsinöörin, puolustusvoimien ylilääkärin ja kenttäpiispan. Presidentti tekee nimittämistä ja tehtävään määräämistä koskevan päätöksen valtioneuvostossa sen ratkaisuehdotuksesta. Samassa järjestyksessä presidentti määrää puolustusvoimien upseerin tai erikoisupseerin puolustusasiamiehen, apulaispuolustusasiamiehen, sotilasedustajan ja apulaissotilasedustajan tehtävään sekä näitä vastaavaan kansainväliseen tehtävään.

Presidentti päättää sotilaallisena nimitysasiana muun kuin 1 momentissa tarkoitetun upseerin nimittämisestä ja upseerin määräämisestä tasavallan presidentin adjutantin tehtävään. Presidentti tekee päätöksen sotilaallisissa nimityksissä puolustusvoimain komentajan esittelystä. Päätöksen varmentaa puolustusvoimain komentaja. Tällaista asiaa presidentille esiteltäessä puolustusministerillä on oikeus olla läsnä ja lausua käsityksensä asiasta.

Toimivallasta määrätä tehtävään muu kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettu upseeri sekä nimittää ja määrätä tehtävään puolustusvoimien muu virkamies säädetään valtioneuvoston asetuksella.

39 §

Kansainvälisissä tehtävissä toimivien korvaukset ja asema

Puolustusasiamiehen, apulaispuolustusasiamiehen, sotilasedustajan ja apulaissotilasedustajan tehtävään sekä näitä vastaavaan kansainväliseen tehtävään määrätyle ja näitä avustavalle henkilölle paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista taloudellisista etuuksista on voimassa, mitä ulkomaanedustuksen korvauksista annetussa laissa (596/2006) säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden oikeus paikalliskorotukseen, varustautumiskorvaukseen ja muuttokorvaukseen määräytyvät ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain 4, 6 ja 7 §:n mukaisesti. Puolustusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin puolustusvoimien virkanimikkeiden tai tehtävien rinnastamisesta ulkoasiainhallinnon virkoihin ja tehtäviin. Korvausten myöntämisestä päättää pääesikunta, jollei puolustusministeriön asetuksella ratkaisuvallaa anneta tämän lain 27 §:ssä tarkoitettun puolustushaaran esikunnalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun asemasta Suomen edustustoissa säädetään ulkoasiainhallintolaissa (204/2000).

40 §

Sotilas- tai palvelusarvossa ylentäminen

Tasavallan presidentti ylentää sotilaskäskyasioiden päätöksentekojärjestyksessä vänrikin ja aliluutnantin sotilasarvoihin sekä niitä ylempiin tai nimeltään niitä vastaaviin sotilasarvoihin puolustusvoimain komentajan esittelystä. Päätöksenteko prikaatikenraalin, lippueamiraalin sekä niitä ylempiin tai nimeltään niitä vastaaviin sotilasarvoihin ylentämistä koskevassa asiassa sekä niitä vastaavan palvelusarvon antamista koskevassa asiassa tapahtuu kuitenkin puolustusministerin esittelystä.

Sotilas- ja palvelusarvoista, sotilasarvossa ylentämisestä ja palvelusarvon antamisesta sekä toimivallasta ylentää muihin kuin 1 momentissa

tarkoitettuihin sotilasarvoihin ja antaa niitä vastaava palvelusarvo säädetään tarkemmin tasavallan presidentin asetuksella.

Puolustusvoimain komentaja voi määrätä sotilas- ja palvelusarvojen käyttämisestä sekä niiden rinnastamisesta toisiinsa ja muista niiden keskinäisistä suhteista.

41 §

Virkamiehen siirtäminen toiseen virkaan tai tehtävään

Puolustusvoimien virkamies on velvollinen siirtymään toiseen puolustusvoimien virkaan tai tehtävään, kun se on tarpeen tehtävien hoidon tai asianomaisen palveluksen asianmukaista järjelyä varten.

Jos siirtäminen toiseen virkaan tai määrääminen toiseen tehtävään aiheuttaa virkamiehelle palveluspaikkakunnan muutoksen, asianomaiselle on annettava päätöksestä tieto vähintään kolme kuukautta aikaisemmin.

Virkaan siirtämistä tai tehtävään määräämistä koskevaan päätökseen, joka aiheuttaa virkamiehen palveluspaikkakunnan muuttumisen, saa hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Päätös tulee kuitenkin noudatettavaksi siitä tehdystä valituksesta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä. Virkaan siirtämistä tai tehtävään määräämistä koskevaan päätökseen, joka ei aiheuta palveluspaikkakunnan muuttumista, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske osallistumista sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain mukaiseen kriisinhallintatoimintaan ulkomailla.

42 §

Käyttäytymisvelvoite

Sen lisäksi, mitä virkamiesten käyttäytymisestä muualla laissa säädetään, ammattisotilaan on virkatehtävissään ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei hän menettele tavalla, joka on omiaan vaarantamaan luottamusta puolustus-

voimille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon.

43 §

Sotilaan perustaidot ja kunto

Ammattisotilaan tulee ylläpitää virkatehtäviensä edellyttämiä sotilaan perustaitoja ja kuntoa. Eri virkatehtävien edellyttämien sotilaan perustaitojen sekä kunnan tasosta ja kuntotestien järjestämisestä voidaan säätää puolustusministeriön asetuksella.

44 §

Palvelukseen ilmoittautuminen

Puolustusvoimien virkamiesten varallaolo- ja ylityövelvollisuudesta on voimassa, mitä niistä on virkamiesten osalta säädetty työaikalain (605/1996) 5 §:n 3 momentissa ja 18 §:n 4 momentissa.

Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin liittyvien uhkien tai niihin sisältyvien erityistilanteiden taikka valmiuslain (1080/1991) mukaisen poikkeusolojen tai näiden uhkan sitä edellyttäessä virkamiehen on määräyksestä saavuttava palvelukseen myös vuosilomalta tai virkavapaalta. Tällaisen uhkan tai tilanteen ollessa ilmeinen virkamiehen on viipymättä otettava yhteyttä palveluspaikkaansa. Edellä tarkoitetut määräykset antaa puolustusvoimien toimivaltainen viranomainen.

45 §

Virka- ja sotilaspuvun käyttäminen

Puolustusvoimien ammattisotilas ja sotilaallisesti kriisinhallinnasta annetun lain mukaisessa palvelussuhteessa oleva on velvollinen palveluksessa käyttämään puolustusvoimien sotilaspukua, jollei virkatehtävien laadun tai muun syyn vuoksi toisin määrätä. Jos puolustusvoimien muun virkamiehen tehtävä tai virka-asema sitä edellyttää, asianomainen voidaan velvoittaa käyttämään tehtävänsä tai virka-asemansa mukaista virkapukua.

Pääesikunta voi määrätä sotilaspuvun käyttämisestä annettuja säännöksiä ja määräyksiä rikoneen henkilön, jolle on erikseen annettu oikeus käyttää sotilaspukua, menettämään oikeutensa käyttää sotilaspukua.

Muu kuin 1 momentissa tarkoitettu, asevelvollisuuslaissa ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetussa laissa (194/1995) tarkoitettua palvelusta suorittava tai sotilasvirkaan koulutettava ei saa käyttää puolustusvoimien sotilaspukua taikka pukuun kuuluvaa asustetta erehdyttävästi muistuttavaa asua tai pukinetta sillä tavoin, että voi syntyä vaikutelma käyttäjän asemasta ammattisotilaana, jollei puolustusvoimien toimivaltainen viranomainen anna siihen erityisestä syystä lupaa.

Sotilaspuvuista ja virkapuvuista sekä sotilaspuvun käyttämisestä määrää tarkemmin pääesikunta.

46 §

Määräaikaisessa sotilasvirassa palvelevan koulutusti ja palvelusaikakorvaus

Aina määräajaksi täytettävään sotilasvirkaan nimitetyn uudelleen kouluttautumista tuetaan korvaamalla palvelussuhteen aikana puolustusvoimien ulkopuolella tapahtuvista opintovapaiden (273/1979) mukaisista opinnoista aiheutuvia kustannuksia. Jos koulutustukea ei ole käytetty palvelussuhteen aikana, maksetaan palvelussuhteen päättyessä vastaavan suuruinen palvelusaikakorvaus kertakorvauksena. Korvaus on maksettava kokonaisuudessaan kahden vuoden kuluessa palvelussuhteen päättymisestä lukien. Koulutustukea tai palvelusaikakorvausta ei kuitenkaan makseta, jos virkamies on tarkoitus nimittää toistaiseksi puolustusvoimien muuhun virkaan. Koulutustukea tai palvelusaikakorvausta maksetaan kultakin palveluskuukaudelta palvelussuhteen alusta lukien, jos palvelussuhde on kestänyt yhteensä vähintään kolme vuotta. Tuen tai korvauksen määrä on asianomaisen virkatyypin yleisen sotilaseläkemaksun sekä kyseiselle, aina määräajaksi täytettävälle sotilasviralle määrättävän eläkemaksun erotus, kuitenkin vähin-

tään kaksitoista prosenttia veronalaisesta palkkauksesta.

Jos henkilö, jolle on maksettu koulutustukea tai palvelusaikakorvausta, nimitetään toistaiseksi puolustusvoimien muuhun sotilasvirkaan puolustusvoimien antaman tai kokonaan kustantaman koulutuksen perusteella vuoden kuluessa määräaikaisen palvelussuhteen päättymisestä, voidaan enintään puolet maksetuista etuuksista periä takaisin siten kuin valtion virkamieslain (750/1994) 60 ja 61 §:ssä säädetään.

47 §

Eroamisikä ja oikeus jatkaa palvelua eroamis- iän jälkeen

Eroamisikä sotilasvirassa on:

1) puolustusvoimain komentajan virassa 63 vuotta;

2) pääesikunnan päällikön, kenraalin, amiraalin, everstin ja kommodorin virassa tai valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetävässä näihin rinnastuvassa muussa sotilasvirassa 60 vuotta, kuitenkin lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kenraalinvirassa 55 vuotta ja everstin virassa 52 vuotta; sekä

3) muissa sotilasviroissa 55 vuotta, lentäjän koulutusta edellyttävässä tehtävässä kuitenkin 45—50 vuotta henkilön koulutus ja kokemus huomioon ottaen.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin koulutuksen ja kokemuksen huomioon ottamisesta eroamisikästä säädettyäessä. Puolustusvoimain komentaja määrää puolustusministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti ne tehtävät, jotka edellyttävät lentäjän koulutusta. Pääesikunta päättää näissä tehtävissä palvelevien eroamisikästä.

Pääesikunta voi painavasta syystä ja virkamiehen suostumuksella päättää, että virkamies voi jatkaa palveluaan samassa virassa eroamisikänsä jälkeen määräjän, kuitenkin enintään siihen saakka kun virkamies täyttää 68 vuotta ja sotilasvirassa oleva virkamies enintään siihen saakka kun hän täyttää 55 vuotta.

Päätös virkamiehen oikeuttamisesta jatkaamaan virassa on tehtävä ennen kuin virkamies on saavuttanut eroamisikänsä. Virkasuhde päättyy ilman irtisanomista, kun 3 momentissa tarkoitettu määräaika on kulunut loppuun.

48 §

Ammattisotilaan määräaikainen virantoimituksesta erottaminen

Ammattisotilas, joka toimii olennaisesti tai toistuvasti vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan virantoimituksesta erottaa vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei varoitusta tai muuta toimenpidettä ole pidettävä riittävänä teon tai laiminlyönnin vakavuus tai toistuvuus huomioon ottaen. Palkanmaksu keskeytetään virantoimituksesta erottamisen ajaksi.

Virantoimituksesta erottamisesta päättää nimittävä viranomainen. Jos nimittävä viranomainen on tasavallan presidentti tai valtioneuvosto, virantoimituksesta erottamisesta päättää puolustusministeriö. Virantoimituksesta erottamisesta päättävän viranomaisen tulee panna virantoimituksesta erottaminen vireille viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen.

Ennen kuin 1 momentissa tarkoitettua virantoimituksesta erottamisesta tehdään päätös, viranomaisen on varattava ammattisotilaalle tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Myös pääluottamusmiehelle tai luottamusmiehelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, jos ammattisotilas sitä pyytää, eikä virantoimituksesta erottamista asian laadun vuoksi ole saatettava voimaan välittömästi. Viranomaisen on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava ammattisotilalle mahdollisuudesta pyytää pääluottamusmiehen tai luottamusmiehen kuulemistä.

Muutoksenhausta päätökseen, joka koskee 1 momentissa tarkoitettua määräaikaista virantoimituksesta erottamista, säädetään valtion virkamieslaissa.

5 luku

Rangaistussäännökset

49 §

Puolustusvoimien tunnus kuvan luvaton käyttö

Joka tahallaan ilman tai vastoin 35 §:ssä tarkoitettua lupaa oikeudettomasti käyttää puolustusvoimien tunnus kuvaa, joko sellaisenaan tai sitä erehdyttävästi muistuttavaa merkkiä, on tuomittava *puolustusvoimien tunnus kuvan luvattomasta käytöstä* sakkoon.

6 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

50 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Poiketen siitä, mitä 37 §:n 2 momentissa säädetään, 31 päivänä joulukuuta 2007 puolustusvoimien sotilasvirassa palvelut voi edelleen jatkaa palveluaan virassaan, vaikka hän ei olisi suorittanut Suomen puolustusvoimissa tai rajavartiolaitoksessa asevelvollisuutta aseellisessa

palveluksessa tai naisten vapaaehtoista asepalvelusta.

Puolustusvoimien sotilasvirassa 31 päivänä joulukuuta 2007 palvelleen eroamisikään sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus maanpuolustusalueeseen tai sen esikuntaan tarkoittaa tämän lain voimaantulon jälkeen viittaus operatiivisen sotilasläänin esikuntaan ja viittaus sotilasläänin esikuntaan puolestaan viittaus alueellisen sotilasläänin esikuntaan tai aluetuomistoon.

51 §

Kumoamissäännös

Tällä lailla kumotaan puolustusvoimista 31 päivänä toukokuuta 1974 annettu laki (402/1974), jäljempänä *kumottava laki*, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kumottavan lain 10 a ja 10 b § jäävät kuitenkin voimaan.

52 §

Voimaan jäävät asetukset

Seuraavat kumottavan lain nojalla annetut asetukset jäävät edelleen voimaan:

- 1) puolustusministeriön asetus koulutuskustannuksien korvaamisesta (77/2002); sekä
- 2) asetus maanpuolustuskorkeakoulusta (668/1992).

Laki

sotalaitokselle rauhanaikana annettavista luontaisuuksista annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 16 päivänä huhtikuuta 1920 sotalaitokselle rauhanaikana annettavista luontaisuuksista annettu laki (94/1920).	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Laki

rikoslain 45 luvun 26 a §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 45 luvun 26 a §, sellaisena kuin se on laeissa 515/2003 ja 776/2005.	Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Laki

rajavartiolain 35 ja 39 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun rajavartiolain (578/2005) 35 §:n 3 momentti ja 39 § seuraavasti:

35 §	rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä. Oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen aluevalvontatehtävässä säädetään aluevalvontalaissa (755/2000). Siitä, miten puolustusvoimista annetun lain (/200) 23 §:ssä tarkoitettua sotilaan ja sotilasesimiehen voimakeinojen
<i>Rajavartiomiehen voimakeinot</i>	
Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään	

käyttöoikeutta sovelletaan rajavartiolaitoksessa, säädetään rajavartiolaitoksen hallintolain 31 §:ssä.

39 §

Oikeus liikkua toisen kiinteistöllä

Rajavartiolaitoksen virkamiehellä sekä rajavartiolaitoksen toiminnan tukena käytettävillä asevelvollisella ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavalla henkilöllä on oikeus liikkua toisen maa- ja vesialueella jalan, suksilla ja rajavartiolaitoksen käytössä olevalla kulkuneuvolla, jos se on välttämätöntä rajavartiolaitoksen tehtävän suorittamiseksi. Liikkumista pihapiirissä ja siihen rinnastettavalla erityiseen käyttöön varatulla alueella on kuitenkin vältettävä, jos sellaiseen liikkumiseen ei ole rajavartiolaitoksen tehtävästä johtuvaa pakottavaa syytä.

Liikkumisesta toisen maa- ja vesialueella aiheutuvasta vahingosta ja haitasta suoritetaan alueen omistajalle tai haltijalle käyvän hinnan mukainen korvaus.

Rajavartiolaitoksen oikeudesta tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä silloin, kun se on sotilaallisen harjoitustoiminnan tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä, on voimassa, mitä puolustusvoimien oikeudesta tilapäisesti käyttää muita kuin pysyvässä käytössään olevia kiinteistöjä säädetään puolustusvoimista annetun lain 14 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolaitoksen hallinnosta 15 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain (577/2005) 31 §:n 1 momentti seuraavasti:

31 §

Sotilasrikossäännösten soveltaminen

Rajavartiolaitoksen sotilasviroissa palvelevat ovat rikoslain (39/1889) 45 luvun sotilaita koskevien säännösten alaisia. Sotilasvirassa olevan rajavartiomiehen oikeudesta voimakeinojen käyttämiseen säädetään kuitenkin rajavartiolain 35 §:ssä, ja sotilaan ja sotilasesimiehen oikeu-

desta voimakeinojen käyttämiseen puolustusvoimista annetun lain (/200) 23 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 13 päivänä helmikuuta 2007